

Handläggare:
Elin Olaisson
Peter Svensson

Till
Socialnämnden

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019

Förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till förvaltningens underlag till budget 2017 med inriktning 2018 och 2019.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Leif Fransson	Alexandra Göransson	Veronica Wolgast Karlberg
Administrativ chef	Avdelningschef	Avdelningschef

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	3
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	3
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	4
2 Nämndens verksamhetsområde	4
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	22
3.1 Drift.....	22
4 Övriga redovisningar	23
5 Lokalförsörjningsplan.....	25
5.1 Inledning	25
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	25
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	25
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	25
5.5 Kostnadsutveckling.....	26
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	26

Bilagor

Bilaga 1: Blanketter

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

En stad som håller samman ger möjligheter för stockholmare att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Alla generationer ska garanteras trygghet, tillgänglighet och livskvalitet. De insatser som görs för barn och ungdom ska inriktas på att skapa uppväxtvillkor som ger alla barn samma chans. Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har i sina delrapporter föreslagit åtgärder för att skapa en mer sammanhållen stad. Stadens sociala investeringsfond ska skapa långsiktiga förutsättningar som ger verktyg att arbeta socialt förebyggande, till exempel genom tidiga insatser för att förhindra barn och ungas utslagning.

Socialförvaltningen har en samordnande och övergripande roll och ska bidra till utveckling av socialtjänsten i staden och medverka till att invånarna får likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var de bor i staden. Socialförvaltningen ska verka för människors möjligheter till ökad självständighet. En likvärdig och hållbar socialtjänst av god kvalitet förutsätter en analytisk hållning givet de olika förutsättningar och de olika målgrupper som finns inom respektive stadsdelsförvaltning. För att ge rätt förutsättningar för en likvärdig socialtjänst kan det finnas behov av riktat stöd och anpassade insatser i de olika stadsdelsförvaltningarna.

Socialtjänstens arbete bygger på kunskap. Evidensbaserad praktik är en strategi för transparent beslutsfattande och ständigt lärande. Det innebär att den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid beslut om insats. Lokal systematisk uppföljning, liksom granskningar av inspektörerna på socialförvaltningen, säkrar vidare kvalitetsutveckling. För att förbättra uppföljningen kommer utvecklingen av ett digitalt statistiksystem inom individ- och familjeomsorgen att fortsätta under de kommande åren.

Socialförvaltningens egna verksamheter, som riktas till hela staden, ska fortsätta att förstärka arbetet utifrån ett resultat och evidensbaserat förhållningssätt under perioden.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Socialförvaltningens verksamhet ska utgå från målet om en så liten miljöpåverkan som möjligt. Förvaltningen kommer under perioden att utveckla användandet av kommunikationsverktyget Stockholm miljöbarometer för att inspirera till och få nya idéer till miljöarbete.

Förvaltningen avser att ta fram en miljöhandlingsplan när revideringen av stadens miljöprogram är slutförd.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Socialförvaltningen arbetar kontinuerligt med planering och uppföljning av budget. En budget i balans med verksamheter som har sund ekonomi och klok resursanvändning bidrar till ökad kvalitet i verksamheterna och långsiktigt hållbar planering. Genom ständiga förbättringar,

översyn av resultat och lokalanvändning bidrar förvaltningen till en god och hållbar resursanvändning. Förvaltningen arbetar med en systematisk uppföljning av verksamheter oavsett driftform. Under perioden kommer förvaltningen fortsätta utveckla uppföljning av verksamheter och internkontrollen.

Medborgare, brukare, klienter och anhöriga ska erbjudas insatser inom socialtjänsten av hög kvalitet, som är effektiva och ger goda resultat. Uppföljningar och noggranna analyser är grunden till utveckling av metoder och nya arbetssätt. Uppföljning av både egna och upphandlade verksamheter är ett viktigt område. Förvaltningen har kommit långt, till exempel i arbetet att visualisera uppföljning och resultat. Uppföljningen fokuserar på uppdrag, prestationer, ekonomiskt utfall, analys och ständiga förbättringar.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Socialförvaltningen kommer att bidra till Stockholms utveckling till en jämställd och jämlik stad, fri från alla former av våld och diskriminering. Ett genus- och antirasistiskt perspektiv ska integreras i socialförvaltningens verksamheter. Barns rättigheter ska vara centrala i alla verksamhetsområden. För att öka medborgarnas inflytande kommer socialförvaltningen utöka sitt arbete med brukarundersökningar.

Tillgängligheten i Stockholms stad ska öka på flera sätt. Personer med funktionsnedsättning ska på ett enkelt sätt kunna kommunicera med Stockholms stad. Stadens boenden ska tillhandahålla tekniska förutsättningar och internetuppkoppling för att möjliggöra detta. Kunskapen om tekniska hjälpmedel ska öka. Enkelt avhjälpna hinder ska tas bort i socialförvaltningens verksamheter.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Nämndmål: Barn i Stockholm har bra uppväxtvillkor

Förebyggande arbete

Oavsett var i staden en ung person växer upp, ska förutsättningarna vara goda. Ett förebyggande arbete, baserat på etablerad forskning och kompetens i stadens organisation, bidrar till gynnsamma villkor. Tidiga insatser och åtgärder förebygger större sociala problem som uppstår senare i livet och kan på så vis minska individens svårigheter samtidigt som stadens långsiktiga kostnader minskar.

Socialförvaltningen ska fortsätta stötta stadsdelsförvaltningarna i ytterstaden i arbetet med att starta fler familjecentraler, bland annat med syfte att säkerställa ett bättre samarbete med förskola och skola. Arbetet med att samordna och utveckla uppdraget med berörda verksamheter inom Stockholms läns landsting kommer att fortsätta.

Intresset för föräldrastödsutbildningar är stort och socialförvaltningen fortsätter under perioden att utveckla föräldrastödsprogram i förebyggande syfte. Erfarenheten, liksom forskning, visar att föräldrar som har barn med bekymmer av olika slag kan känna sig exkluderade i föräldrastödsgrupper som vänder sig till samtliga föräldrar.

Föräldrautbildningar ska anpassas efter olika grupperns förutsättningar och behov. Särskilt ska

föräldrar till barn och unga med funktionsnedsättning uppmärksammas. Det gäller även vuxna personer med funktionsnedsättning som är föräldrar och får stöd från socialtjänsten inklusive verksamhet enligt LSS. Arbetet sker i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Det är angeläget att fortsatt informera, mobilisera och stödja föräldrar och andra för barn och unga viktiga vuxna, för att förebygga bruket av alkohol, narkotika, tobak och dopning (ANDT) bland barn och unga. Målsättningen är att alla barn och unga ska få växa upp utan ANDT.

Mottagande av ensamkommande flyktingbarn

Antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige ökade mycket kraftigt under sommaren och hösten 2015. I Migrationsverkets prognos från den 4 februari 2016 presenteras ett spann mellan 12 000 – 27 000 nya ensamkommande asylsökande flyktingbarn under 2016. Med anledning av rådande världsläge är det ytterst svårt att göra en mer exakt prognos. Stockholms stad ingått en överenskommelse med Migrationsverket om att tillhandahålla 1 600 asylplatser för målgruppen. Staden planerar att utöka boendeplatser i egen regi, men stora behov kommer också att finnas av att köpa platser av enskilda utförare.

Den stora ökningen av antalet ensamkommande barn har kraftigt utmanat stadsdelsförvaltningarna, Överförmyndarnämnden och stadens skolor. Arbetsbelastningen har ökat markant och bristen på resurser i form av boenden, utbildningsplatser etc. har uppstått inom samtliga berörda förvaltningar. En större del av kostaderna kan återsökas från Migrationsverket, men utbetalas med ett års eftersläpning. Situationen kommer att fortsatt innebära stora påfrestningar för framför allt stadsdelsförvaltningarna under de närmaste åren.

Under perioden behövs beredskap att snabbt kunna utöka antalet boendeplatser i HVB och jour- och familjehem för att kunna tillhandahålla placeringssjäjligheter för stadsdelsförvaltningar. Det är en utmaning att bygga ut antalet asyl- och PUT-platser i rätt takt och till en rimlig kostnad. Förvaltningen planerar för att ha utrymme för tillfälliga toppar och det finns idag ett tillfälligt ankomstboende med beredskap att snabbt kunna utöka antalet platser vid behov. Det är viktigt med en flexibel organisation för att platser snabbt ska kunna omvandlas från asylboende till PUT-boende och även stödboende om behov uppstår.

Raden av insatser, från mottagande till PUT-boende, behöver ha en tydlig struktur. Förvaltningen har ett gott samarbete med samarbetsparter både inom och utom staden och grunden har lagts för en väl fungerande organisation när det gäller mottagande av ensamkommande barn. Regelverk och rutiner kring handläggning och ansvarsfördelning behöver kontinuerligt ses över och förfinas, för att mottagandet ska bli så bra som möjligt för de unga.

Det är viktigt att ta tillvara den drivkraft och kompetens som fins hos unga som kommer hit. Staden står inför en stor rekryteringsutmaning och här blir samarbetet med bland andra Advisory Board viktigt för att snabbt få ut ungdomar i praktik och utbildning.

Ungdomar som avviker från anvisade placeringar, både inom och utom staden, medför att fler unga handläggs på Socialjouren. Gränsdragningar mellan olika myndigheter och förvaltningar behöver vara kända för alla som arbetar med de ensamkommande barnen. Frågan om vem som ansvarar för placeringar och resurser i övrigt för barn som befinner sig i staden och som *inte* söker asyl behöver utredas. Ungdomsjouren behöver förstärkas för att bättre och snabbare kunna möta ungdomar i riskmiljöer och fler insatser för dessa barn och unga behöver

utvecklas.

Det ökade antalet nyanlända familjer samt ensamkommande barn kommer att kräva nya insatser och nya tankesätt från förvaltningen. Det handlar dels om stöd/utbildning till professionella, boendepersonal, familjehem dels om stöd- och behandlingsinsatser för målgruppen.

Prioriteringar

- Utveckla insatser av universell karaktär för att gynna alla barn och ungas förutsättningar, till exempel utveckling av familjecentraler.
- Utveckla stöd- och behandlingsinsatser för nyanlända familjer samt ensamkommande barn.
- Utöka antalet boendeplatser i HVB och jour- och familjehem.
- Utveckla och upprätthålla en tydlig struktur både inom staden och med andra berörda myndigheter vad gäller insatser för ensamkommande flyktingbarn.

2.2 Nämndmål: Stockholmarna erhåller en likvärdig och rättsäker socialtjänst med god kvalitet oavsett var i staden de bor

Socialförvaltningen arbetar för att medborgarna ska få likvärdiga och lika tillgängliga insatser oavsett var i staden de bor. Ett viktigt verktyg i detta arbete är de riktlinjer för olika verksamhetsområden som socialförvaltningen bereder och kommunfullmäktige/kommunstyrelsen beslutar om och som gäller för stadsdelsförvaltningarna.

Stadens riktlinjer och lokala nämndrutiner för lex Sarah är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Staden behöver ett ändamålsenligt sätt att kunna fullgöra skyldigheten att fortlöpande dokumentera utredningarna av rapporterade missförhållanden och vidtagna åtgärder samt att få en samlad bild av rapporterna.

Socialtjänst- och funktionshinderinspektörerna ska bidra till att säkerställa god kvalitet i socialtjänsten. För att detta ska vara möjligt behöver inspektörernas granskningar användas för att utveckla socialtjänsten i respektive stadsdelsförvaltning. Granskningarna är ett viktigt instrument för att upprätthålla och utveckla kvaliteten, men stadens omfattande socialtjänst och funktionshinderverksamhet är ett stort område att täcka för förvaltningens inspektörer. En utökning av verksamheten bör övervägas för att kunna täcka in fler områden och höja kvalitén i granskningarna.

Under 2016 kommer ett flertal projekt genomföras för att öka delaktigheten för brukare på boenden och sysselsättningsverksamheter inom socialpsykiatrins verksamhetsområde. Projekten genomförs med PRIO-medel. Fortsatt stöd kommer att ges till stadsdelsförvaltningarna i arbetet med bra bemötande och att klienter känner sig delaktiga i sin planering. Det sker genom utbildningar i Motiverande samtal och coachutbildningar. I socialförvaltningens egna verksamheter arbetar förvaltningen med att hitta sätt att öka inflytandet från klienter. Det handlar om att arbeta fram möjliga vägar att i större omfattning än idag inhämta klienternas synpunkter på verksamheten.

Lokala utvecklingsprojekt

Intresset från stadsdelsförvaltningarna att söka lokala utvecklingsmedel från

socialförvaltningen ökar, vilket är positivt för att nå en socialtjänst med god kvalitet. Det kommer bli alltmer aktuellt för socialförvaltningen att utforma rutiner för att ta tillvara kunskaper och erfarenheter samt sprida dessa från projekt som pågått under flera år. Socialförvaltningen bedömer att ett område som behöver fortsatt prioritet generellt är brukarmedverkan och förstärkt barnperspektiv.

Stödsystem för utredning och uppföljning

Som stöd i arbetet med likställighet behöver stödsystem utvecklas för utredning och uppföljning i form av statistiksystem, bedömningsmetoder och uppföljningssystem.

Äldreförvaltningen och socialförvaltningen kommer under 2016 att utreda och ta fram en förstudie som kan ligga till grund för ett kommande beslut i kommunfullmäktige om att införa handläggning och dokumentation enligt SoL och LSS utifrån nationellt fackspråk för vård och omsorg genom klassificering enligt ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa). Modellen benämns idag Äldres behov i centrum (ÄBIC) men kommer under 2016 efter anpassningar att avse en bredare målgrupp inom socialtjänsten och byter därför namn till Individens behov i centrum (IBIC).

Den egenutvecklade delen av stadens sociala system, det så kallade paraplysystemet, infördes i slutet av 90-talet. Det finns idag ett behov av att modernisera systemet, såväl dess användarvänlighet som dess tekniska grundstruktur, och ett långsiktigt moderniseringsarbete påbörjas av stadsledningskontoret under 2016. Möjligheten att på ett strukturerat sätt kunna använda sig av statistik från paraplysystemet är av största vikt för socialförvaltningens utveckling av metoder och arbets sätt. Moderniseringsarbetet kommer även påverkas av ett eventuellt införande av ICF.

PRIO-medel

En ny överenskommelse om PRIO-medel, riktade insatser inom området psykisk ohälsa, har slutits mellan staten och Sveriges kommuner och landsting (SKL) för år 2016 -2018. Enligt den fördelning SKL har utformat tilldelas Stockholms stad 18,7 miljoner kronor. Satsningen har många målgrupper och insatser ska ske inom fem fokusområden: ledning, styrning och organisation, förebyggande- och främjande insatser, utsatta grupper, enskildas delaktighet och rättigheter samt tillgängliga- och tidiga insatser. Bredden och omfattningen på satsningen kommer ställa höga krav på samordning.

Socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation

För att minska personalomsättningen och öka kvaliteten inom socialtjänsten har stadens samordnare tillsammans med socialförvaltningen, äldreförvaltningen och stadsledningskontoret tagit fram en handlingsplan. Handlingsplanen identifierar ett antal områden och frågor att arbeta med och som tillsammans med ett fortsatt systematiskt arbetsmiljöarbete kommer kunna utgöra en grund för en förbättrad arbetssituation. Staden har tillsatt ett förstärkningsteam samt påbörjat en process med centralt rekryteringsstöd för att stödja verksamheten barn och unga. Arbetet med att implementera handlingsplanen kommer att pågå under 2016-2018 och medel behöver avsättas härför.

Internationella dödsbon

Socialnämnden har tagit över ansvaret för internationella dödsbon från första januari 2016. I augusti 2015 trädde en ny lag i kraft inom området. Lagen innebär bland annat att

socialförvaltningen inte längre direkt kan tillgodogöra sig ersättning ur dödsboet för den avlidnes kostnader för uppehälle, vård och begravning. Istället får socialförvaltningen i efterhand rikta krav mot den utländska dödsboförvaltningen, vilket sannolikt innebär sämre möjligheter för förvaltningen att få täckning för sina kostnader.

Därutöver har gränsen "ringa värde" för egendom som socialförvaltningen ska lämna över till företrädare för dödsboet tagits bort, vilket innebär ett större ansvar för förvaltningen. Den nya lagen ställer också större krav på socialförvaltningen att efterforska anhöriga och i vissa fall även närstående.

Antalet ärenden kommer att öka då allt fler arvssituationer har internationell anknytning.

Prioriteringar

- Utveckla processen med att ta fram och följa upp riktlinjer.
- Använda inspektörernas granskningar i stadsdelförvaltningarnas utvecklingsarbete.
- Utveckla brukarundersökningar och brukarmedverkan.
- Tillvarata kunskap och erfarenheter från projekt i stadens socialtjänst och bli en tydligare lärande organisation.
- Förbättra socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetssituation enligt framtagen handlingsplan.

2.3 Nämndmål: Vuxna lever självständiga liv utifrån sina förutsättningar

Arbetet mot hemlöshet

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och hållbart. Socialförvaltningen och stadsdelförvaltningarna ska fortsatt prioritera det förebyggande arbetet för att undvika att personer hamnar i hemlöshet. Socialförvaltningen arbetar i enlighet med framtaget program för att motverka hemlöshet 2014-2019 och därtill hörande genomförandeplan, som bland annat omfattar riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete, inventering av behovssituationen gällande boendeformer och omfattande utbildningsinsatser.

Budget- och skuldrådgivning utgör en viktig åtgärd i stadens vräkningsförebyggande arbete, som fortsatt behöver samordnas och utvecklas.

Parallellt med arbetet att ordna ändamålsenligt boende till klienter behöver boendestödsinsatserna fortsätta att utökas och metoderna utvecklas. Tränings- och försökslagenheter är en viktig resurs för social- och stadsdelförvaltningarnas arbete att medverka till minskad hemlöshet, och staden behöver öka utbudet av sådana bostäder under planperioden. Förvaltningen behöver stärka arbetet med så korta placeringar som möjligt på akutboendena till förmån för mer långsiktig och hållbar planering för brukarna.

Förvaltningen fortsätter med evidensbaserade metoder för att få människor ur hemlöshet. Bostad först och boendestöd är två sådana metoder och utvecklas under perioden, där förvaltningen tar över driften från Stadmissionen under 2016. Utvärdering av insatserna görs i nära samverkan med brukarna, något som ökar kvaliteten och säkerställer att arbetet görs i en organisation utifrån brukarnas behov.

Differentierade insatser behövs för ökat brukarinflytande; inflytanderåd på boenden, brukarrevision vid myndighetsutövning med mera.

Målgrupper som är särskilt utsatta, med komplex problematik, är långvarigt hemlösa kvinnor och män med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och äldre hemlösa kvinnor och män med eller utan missbruk. Samverkan med beroendevård och psykiatri är ytterst viktigt för att nå resultat och därutöver behövs även metodutveckling och kompetenshöjande fortbildning. Socialförvaltningen fortsätter att samverka med äldreförvaltningen för att förebygga och minska hemlöshet bland äldre personer. Stadens aktuella riktlinjer för socialpsykiatri bidrar till att hemlösa personer med psykiska funktionsnedsättningar blir kvar på enheten för hemlösa även när de har beviljats ett boende i en stadsdelsförvaltning. Det finns ett behov av att se över riktlinjerna och möjligheten att kunna överföra de personer som har en varaktig bostad till ordinarie verksamhet hos aktuell stadsdelsförvaltning.

Metodutveckling behövs på flera områden som avser nya målgrupper. Till exempel saknar idag mer än två tredjedelar av besökarna på Socialjouren fullständigt personnummer – för några år sedan var andelen runt fem procent. Det är en utveckling som väntas fortsätta och gränsdragningar mot andra myndigheter och samarbetspartners behöver tydliggöras för att brukarna ska få ett rättssäkert och gott bemötande.

Förvaltningen ser fortsatt behov av särskilt riktade insatser mot målgruppen unga vuxna 18-25 år. I förebyggande syfte och för att undvika härbärgesplaceringar behöver unga vuxna få samhällsinformation, råd i sociala frågor, stöd i kontakt med myndigheter samt stöd i att söka bostad på ett strukturerat sätt.

Utsatta EU-medborgare

Förvaltningen spår ingen stor ökning av antalet utsatta EU-medborgare under åren framöver. Målgruppen erbjuds särskilda insatser genom EU-teamet och särskild samordnare. Förvaltningen sammanställer kontinuerligt lägesrapporter rörande målgruppen för att följa utvecklingen av omfattning och behov hos dem som befinner sig i staden. EU-medborgares och tredjelandsmedborgares rätt till bistånd i Sverige liksom förändringar i lagstiftning, riktlinjer och praxis följs och tas upp kontinuerligt.

Missbruk

Förvaltningen fortsätter utvecklingen av att ge rätt insatser för att nå bästa resultat för brukarna. Metodutveckling är i fokus och evidensbaserade arbetssätt stärks. Det behövs kompetenshöjande insatser och en tydlig styrning med fokus på brukaren. Samverkan med universitet och högskolor behöver utvecklas och struktureras, både för att få hjälp med att skapa och dokumentera egen evidens men också för att erbjuda yrkespraktik för blivande socionomer.

Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende ska implementeras i staden. Arbetet är omfattande och långsiktigt och utbildningsinsatser behövs. Behovet av stöd till anhöriga kommer att ses över och stödet utvecklas utifrån de metoder som anges i de nationella riktlinjerna vilket också förutsätter utbildningssatser.

Arbete pågår med att undersöka förutsättningarna för att inrätta ACT-team i staden i samverkan med landstinget. Målgruppen omfattar personer med missbruk/beroende, personer i hemlöshet samt socialpsykiatrins målgrupp och då för personer med komplexa och omfattande vårdbehov. Metoden rekommenderas i de nationella riktlinjerna och innebär omställningar och förändrade arbetssätt för att kunna erbjuda stöd i enlighet med rekommendationen.

Allt fler besökare på Behandlingsenheten för narkotika och alkoholmissbruk har samsjuklighet och kräver andra insatser än vanliga, regelmässiga samtal. Antalet nätverksmöten med andra ökar i syfte att tillsammans med klienterna kunna erbjuda bästa vård eller kompletterande insatser.

Minskad efterfrågan på institutionsplatser ökar behovet av alltmer flexibla enheter med strukturer som lätt kan anpassas efter brukarnas behov och beställarnas önskemål. Medarbetarna ska ha kompetens att arbeta med flera målgrupper och inte begränsas till en verksamhet inom enheten. Genom nära samarbete med beställarna erhålls kunskap om målgruppsförändringar och behov av insatser. Förvaltningen behöver utveckla metoderna för arbetsrehabiliterande insatser och sysselsättning för personer med missbruksproblematik.

Förvaltningen har tillsammans med KTH, Funka Nu och RSMH, sedan våren 2015, drivit projektet ”Smartare möten – effektivare uppföljning”. I projektet studeras hur ökad kunskap om och ökad tillgång till modern kommunikationsteknologi kan förbättra situationen då det gäller att bli kallad till möten, genomföra möten, dokumentera och komma ihåg vad som sägs på möten. Resultaten är hittills mycket lovande men vi ser också att ett knappt år är för kort tid för att följa hur det går för deltagarna. Vi kan dock redan nu slå fast att det finns en stor potential i att införa den teknik och de metoder som utvecklats under projektet. Projektet har hittills medfört ansatser till nya arbetsätt och arbetsmetoder, bedömningsverktyg och rutiner har diskuterats och testats. Det krävs insatser över längre tid för att införa dessa förändringar permanent och få in dem i ordinarie verksamhet. Aktiviteterna skulle då också bli av mer generell karaktär och inte bara beröra de personer som deltar aktivt i det pågående projektet. Det finns flera saker som kommit fram i nuvarande projekt som direkt kan introduceras till andra delar av verksamheten, både inom socialförvaltningen och i stadsdelsförvaltningarna. Den teknik som används, arbetsmetoder och verktyg kan redan nu göra nytta i andra delar av verksamheten.

Nyanlända invandrare

Det är svårt att prognosticera hur många nyanlända invandrare som kommer att anvisas till Stockholm under perioden, men förvaltningen räknar med ett mottagande under 2017-2018 som ligger minst i nivå med 2016. Förvaltningen har en fungerande organisation för det initiala mottagandet innan personer kommer in i etablering. Planering av insatser för gruppen görs i nära samverkan med SHIS, Arbetsförmedlingen och i förekommande fall stadsdelsförvaltningar, för att garantera en rättssäker mottagning av god kvalitet.

Samverkan med det civila samhället

För att klara framtida utmaningar med förebyggande arbete och sociala insatser behöver förvaltningen former för närmare samverkan mellan det civila samhället, samt samordning av civilsamhällets insatser. Genom idéburna-offentliga partnerskap (IOP) kan det ideella engagemanget komplettera socialtjänstens insatser för att stärka delaktighet och demokrati i målgruppen.

Förvaltningen ska främja jämlika förutsättningar för det lokala civilsamhället. Hanteringen av föreningsbidrag ska samordnas med andra förvaltningar i staden och ansökningsprocessen ska kvalitetssäkras och effektiviseras.

Prioriteringar

- Utöka insatserna samt utveckla metoderna för boendestöd.

- Stärka arbetet med långsiktig och hållbar planering för hemlösa.
- Utveckla stödet till anhöriga inom missbruksvården.
- Arbeta vidare med "Smartare möten - effektivare uppföljning".
- Utveckla insatserna inom missbruk efter målgruppernas behov.
- Utveckla mottagandet av nyanlända invandrare.

2.4 Nämndmål: Barn som far illa eller befinner sig i riskzon utvecklas gynnsamt

Förstärkt barnperspektiv

Barn som far illa är ofta barn till föräldrar som lever med missbruk, psykisk ohälsa eller där det förekommer våld i nära relationer. Barnperspektivet måste under den kommande perioden komma till tydligare uttryck inom samtliga verksamhetsområden, det vill säga vuxen/missbruk, socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd och funktionshinder. Barnperspektivet ska även förstärkas inom de områden som rör barn, till exempel familjehemsvården. Barns rätt till delaktighet och inflytande ska stärkas. Barns rätt till delaktighet vid utredningsarbete är ett viktigt utvecklingsområde.

Jour- och familjehemsvård

Till följd av befolkningsökningen i staden kommer också antalet personer som har kontakt med socialtjänsten att öka. Förvaltningen behöver ha beredskap för och kunna möta ett ökat behov av insatser inom alla verksamhetsområden, som jour- och familjehem, SkolFam, föräldrastöd, utredningsinsatser, stöd till adoptionsföräldrar med mera.

Behovet utav familjehem och jourhem kommer sannolikt att fortsätta att öka framöver. Rekrytering och utbildning av nya hem är prioriterat under perioden. En jour- och familjehemsöversyn genomfördes under 2015 som visade på stora svårigheter att rekrytera familjer.

För att stärka stödet till familjehemsföräldrar och till placerade barn och ungdomar ska kompetenshöjande insatser riktade till barnets socialsekreterare och familjehemsinspektörer fortsätta. Metoder för att ge stöd till placerade barns föräldrar behöver utvecklas vidare.

Familjerådgivning

Sedan 2015 hänvisas samarbetsamtal till stadsdelsförvaltningarnas familjerättsenheter och till Familjerådgivningen. Tendensen är att allt fler föräldrar söker sig till Familjerådgivningen för att förbättra sitt samarbete efter separation. Under 2015 utgjorde samarbetsamtal 18 procent av den totala samtalsmängden och andelen förväntas stiga.

Samarbetsamtal genomförs numera enbart av Familjerådgivningen i egen regi samt av Familjerätten. Analys visar att det finns behov av att vara två familjerådgivare i högkonfliktsärenden när det gäller samarbetsamtalen för att kunna göra ett gott arbete.

Familjerådgivningen har haft ett mycket uppskattat och framgångsrikt samarbete med Bris sedan flera år i parallell föräldragrupp och barngrupp. Bris kan inte fortsätta samarbetet och Familjerådgivningen har bestämt att själva anordna både barn- och föräldragrupper. Grupperna vänder sig till boende i hela staden.

Förslag till ändringar i sociallagstiftningen

LVU-utredningen lade under 2015 fram sitt slutbetänkande ”Barn och ungas rätt vid tvångsvård” (SOU 2015:71). Tillsammans med förslag som tidigare lades fram i utredningens delbetänkande ”Boende utanför det egna hemmet – placeringsformer för barn och unga” (SOU 2014:3), föreslås att nya krav ska ställas på landets socialtjänst. Utredningen lägger fram förslag om bland annat nya placeringsformer och förslag som stärker barns och ungas skydd, rättsliga ställning och delaktighet.

Utökad samverkan

Samverkan mellan skola och socialtjänst behöver följas upp och utvecklas kontinuerligt. Strukturer för samverkan måste säkerställas och samordnas inom ramen för de lokala överenskommelserna där även samverkan med landstinget regleras. Utvecklingsarbetet behöver fortgå kring samordnade och gemensamt planerade insatser för barn, ungdomar och unga vuxna med psykisk ohälsa som har behov av insatser från flera huvudmän.

Det finns anledning att fortsätta utveckla pilotprojekt samverkan skola socialtjänst (PPSS) och inom ramen för projektet utveckla modeller för långsiktig uppföljning. Hållbarhetskommisionen framhåller i sin delrapport "En skola där alla ska lyckas" vikten av att vidareutveckla insatser inriktade på riskfaktorer för att minska skolfrånvaro och främja gymnasiestudier.

Insatserna för brottsutsatta barn utvecklas och stärks och Barnahus Stockholm fortsätter att ta en aktiv roll i att utveckla Barnahusverksamheten på ett nationellt plan.

Unga som har sex mot ersättning

Arbetet med att tidigt upptäcka målgruppen unga som har sex mot ersättning och unga som skadar sig med sex fortsätter, med inriktning att bland annat kompetensutveckla nya medarbetare inom boenden för barn som kommer ensamma. Det uppsökande arbetet och en nära samverkan mellan uppsökare och polis är viktiga delar i arbetet. Förvaltningen fortsätter att vara en del i samordningen av stadens insatser för människor utsatta för människohandel/trafficking.

Prioriteringar

- Förstärka barnperspektivet inom alla verksamhetsområden, och se till att barns delaktighet vid utredningar ska vara i fokus.
- Fortsätta utveckla samverkan mellan socialtjänst och skola.

2.5 Nämndmål: Stockholmare är trygga och säkra i staden

I den strategiska utvecklingen av stadens brottsförebyggande arbete samverkar stadsledningskontoret med socialförvaltningen, som ansvarar för metodutveckling och FoU-stöd inom området. Förvaltningen ger stöd genom kunskaper om insatser och metoder för att förbättra stadens lokala arbete och stöd till samverkan mellan förvaltningar och bolag i staden.

Socialförvaltningens arbete med tillsyn och tillstånd av alkoholservice på stadens restauranger ska ha fortsatt hög kvalitet och bidra till en trygg stad där ingen behöver vara rädd för våld. En snabb och rättsäker handläggning av ärenden som rör alkoholservice är väsentlig för tryggheten i stadens krogmiljöer.

Stockholm stads socialjour har det initiala ansvaret för krisstöd och sociala insatser vid

störningar, allvarliga och extraordinära händelser i Stockholms stad under icke-kontorstid och ansvarar för att berörd stadsdelsförvaltning aktiveras. Denna beredskap behöver kontinuerligt utvecklas då staden växer med fler invånare. Samarbete med stadsdelsförvaltningar, polis och räddningstjänst behöver fortsätta.

2.6 Nämndmål: Stockholmare med svag ställning på bostadsmarknaden får bostad

Socialtjänstens brukare och klienter är i högre utsträckning än andra stockholmare en utsatt grupp när det gäller bostäder. Flexibla lösningar och snabba bostadslösningar behövs.

Socialförvaltningen samarbetar med Stiftelsen Hotellhem I Stockholm (SHIS) för att möta behovet av genomgångsbostäder för personer som är i behov av en tillfällig bostad eller mer varaktigt boende med visst boendestöd. Samarbetet sker både genom stadens avtal med SHIS och genom förvaltningens bidragsgivning. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden och våldsutsatta personer som tvingas flytta är prioriterade målgrupper. SHIS har också ett uppdrag i att säkra stadens mottagande av flyktingar i samarbete med etableringskontoret.

Utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar ska öka. Det behöver vara en progressiv ökning framöver av grupp- och servicebostäder för att behoven ska tillgodoses. Nuvarande arbetssätt är inte tillräckligt utan staden behöver se över hur utbudet av bostäder till målgruppen ska kunna ökas.

I mars 2016 träder Bosättningslagen i kraft, vilket innebär att alla kommuner är skyldiga att ta emot nyanlända för bosättning. Stockholms stad kommer att anvisas 2 810 personer under 2016. Till detta kommer behov av lägenheter för de ungdomar som flyttar ut från PUT-boenden.

Samarbetet med privata hyresvärdar, Bostadsförmedlingen med flera måste utvecklas och stärkas. Behovet av fler bostäder gäller både stadsövergripande och för förvaltningens egna verksamheter.

2.7 Nämndmål: Nämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

Verksamheten arbetar medvetet för en minskad miljöpåverkan genom miljöeffektiva transporter och har en högre miljöbränsleförbrukning i jämförelse med fossila fordonbränslen. Många tjänsteresor sker även med kollektiva färdmedel.

Utöver miljöeffektiva transporter arbetar verksamheten för en minskad miljöpåverkan genom att återvinna matavfall, köpa in ekologiska livsmedel, använda en miljöanpassad avfallshantering, läsa dokument digitalt i hög utsträckning för att undvika pappersförbrukning etc. Förvaltningen inför digital ärende- och dokumenthantering i systemet Platina samt utvecklar den digitala nämndadministrationen.

I etableringen av nya verksamheter är energieffektiva lokaler och effektiv avfallshantering prioriterade områden.

2.8 Nämndmål: Arbetsföra stockholmare inom socialtjänstens område arbetar och försörjer sig själva

Konjunkturrapporter visar att arbetslösheten kommer att fortsatt minska på kort sikt och att sysselsättningsgraden kommer att fortsätta öka. Inom Stockholms stad har andelen försörjningsstödstagare minskat samtidigt som bidragstiden ökat. Detta indikerar att bidragstagarna inom kommunen tillhör en målgrupp som står längre bort från arbetsmarknaden. Gruppen med långvarigt behov av bistånd (längre än tio månader) behöver kartläggas. Syftet med kartläggningen är att se över målgruppen och vilket behov av insatser de har för att därmed kunna erbjudas effektivare insatser för att nå självförsörjning.

I Konjunkturinstitutets rapport för december 2015 anges att matchningen mot arbete fungerar sämre än tidigare vilket bedöms bero på att sammansättningen av arbetslösa i högre grad utgörs av personer som har svårt att få ett arbete. I Arbetsförmedlingens prognos bedöms antalet grupper med utsatt ställning öka och överstiga 70 procent av de inskrivna arbetslösa under 2016 och fortsätta öka under 2017.

Prova-på-studier kommer att införas i arbetsmarknadsförvaltningens regi för personer som har ekonomiskt bistånd vilket bedöms ha positiva effekter för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingen prognosticerar att arbetslösheten från och med 2018 kommer att öka, främst till följd av den ökade flyktinginvandringen. Inom förvaltningen kommer enheten för nyanlända initialt hantera målgruppen och även handlägga ekonomiskt bistånd vid ankomsten till Stockholm. Därefter övertar stadsdelsförvaltningarna ansvaret för handläggning av de nyanländas ärenden. Förvaltningen behöver säkerställa att målgruppen ges rätt stöd och insatser, där bland annat motivation och information kring vuxenutbildning och andra åtgärder som kan främja gruppens inträde på arbetsmarknaden är en viktig del.

Bedömningsinstrument

I strävan mot att hjälpa bidragstagare till varaktig självförsörjning kommer stadsdelsförvaltningarna och Jobbtorg Stockholm att fortsätta använda gemensamma bedömningsinstrument för att i samverkan bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande och erbjuda rätt insats snabbare. Under 2016 inleds ett utvecklingsarbete för att uthämta statistik från bedömningsinstrumentet Initial bedömning. På sikt kommer detta att möjliggöra mer kunskap om målgruppens stödbehov och behov av insatser för att öka möjligheterna till självförsörjning.

Personer med funktionsnedsättning

Det pågår en nationell effektutvärdering av olika metoder för att personer med funktionsnedsättning som har aktivitetsersättning ska komma ut i arbetslivet. Stockholms kommun är en av de drygt 20 kommuner som deltar i studien, i vilken personer som går i daglig verksamhet är en prioriterad grupp. Resultaten kommer att ha betydelse för stadens val av metoder framöver. IPS (Individual, placement and support) är en metod som idag används av förvaltningens verksamhet Alfa, men som fler personer med funktionsnedsättning i staden bör få tillgång till för stöd till arbete. Metoder för samverkan och samordning av insatser

mellan arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningar, samt med andra berörda myndigheter behöver fortsätta att utvecklas.

FINSAM

Under 2016 kommer även finansiell samverkan (FINSAM) inrättas i Stockholms stad i ett samarbete mellan staden, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms läns landsting. FINSAM-samverkan kan ge positiva effekter för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, och som är i behov av koordinerade insatser. Det möjliggör en helhetssyn på individens behov och minskar risken för att personer faller mellan stolarna och slussas fram och tillbaka mellan olika myndigheter. FINSAM förväntas leda till att målgruppen ges rehabiliterande insatser i större utsträckning och därmed öka förutsättningarna för att nå självförsörjning. Samverkan organiseras i ett stadsövergripande förbund med en styrelse och en förbundschef.

Handläggning av ekonomiskt bistånd

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd håller på att revideras. När förslaget till nya riktlinjer beslutas av socialnämnden och kommunfullmäktige kommer dessa att implementeras.

Handläggningen av ekonomiskt bistånd behöver utvecklas vad gäller det förebyggande arbetet för att förhindra att fel uppstår i handläggningen. Särskilt riktade utbildningsinsatser behöver genomföras. Arbetet mot felaktiga utbetalningar fortsätter att utvecklas i staden. Antalet återbetalningar har fortsatt att öka och uppföljningen av återkravsbeslut fortsätter.

Prioriteringar

- Kartlägga gruppen med långvarigt behov av bistånd för att kunna ge effektivare insatser.
- Stöd till nyanlända

2.9 Nämndmål: Administrationen stödjer verksamheterna att uppnå fastställda mål

Administrationen fortsätter att utveckla metoder och processer så att chefer inom förvaltningen upplever ett stöd för att leda sin verksamhet och nå sina mål. I sitt arbete samordnar och förtydligar administrationen stadens styrsystem som ska utgöra en naturlig del i ledningsprocessen. Digitaliseringen av nämndadministrationen fortsätter och förvaltningens arkiv ska förtecknas.

IT-lösningar behöver utvecklas för att tillgodose de krav som ställs från medborgarnas sida. Verksamheternas behov av webbaserade lösningar, chattar, portaler etcetera behöver fångas upp och utvecklas av stadens IT- och kommunikationsverksamhet.

Förvaltningens uppdrag kring utveckling av ett digitalt statistiksystem inom individ- och familjeomsorgen (IoF) fortsätter under de kommande närmaste åren. Utveckling kommer att fortgå av stadens sociala verksamhetssystem kring det digitala dokumentationssystemet ParaDifo för interna och externa utförare inom området individ och familj.

Inom de närmaste åren sker en stor utveckling av IT-system inom socialtjänstens verksamhetssystem som i en utvecklings- och implementeringsfas kommer kräva resurser och kompetens.

Under 2017-2019 är förvaltningens ambition att utveckla och konsolidera ett modernt kommunikationsarbete. Chefer och medarbetare ska överlag förbättra sin kommunikativa förmåga och ta ett större kommunikativt ansvar. Kommunikationen ska bidra till förvaltningens uppdrag, likställighet och kvalitet i socialtjänsten.

Prioriteringar

- Öka tillgängligheten till stadens tjänster för stockholmarna med hjälp av webbaserade lösningar.
- Stödja verksamheterna i användningen av IT-systemen inom socialtjänstens verksamhetssystem.
- Utveckla kommunikationsarbetet.

2.10 Nämndmål: Nämnden har goda arbetsförhållanden

Rekryteringsbehov

Cirka 14 procent av förvaltningens medarbetare når pensionsåldern 65 år under 2017-2019, till exempel förväntas cirka 8 procent av socialsekreterarna, cirka 11 procent av behandlingsassistenterna och cirka 25 procent av cheferna med budget- och personalansvar uppnå pensionsålder under planperioden. Medarbetare har dock rätt att arbeta till dess att de fyller 67 år. Pensionsavgångarna kommer medföra ett utökat rekryteringsbehov inom ovan nämnda yrkeskategorier.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen uppmuntrar till intern rörlighet, t ex att medarbetare med efterfrågade kvalifikationer och intresse för att ta ett utökat ansvar förbereds till att ta ett formellt chefsansvar.

Praktikanter tas regelbundet emot i flera av förvaltningens verksamheter, detta är ett av sätten att säkra rekryteringen av nya medarbetare. Förvaltningens kontinuerliga introduktionsutbildning som erbjuds nyanställda medarbetare kompletteras med arbetsplatsförlagd introduktion som säkrar kvalitén i verksamheten men också främjar en god personalpolitik.

Kompetensutvecklingsinsatser

För att förvaltningen ska uppnå målet om att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor är det viktigt att fortsätta det strategiska arbetet med att skapa förutsättningar för att både utveckla och behålla medarbetare och samtidigt attrahera nya medarbetare.

Medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar och stadens medarbetarundersökning utgör en viktig grund både för att behålla kompetens och för att stärka varumärket Stockholm stad som en bra arbetsgivare.

Chefer och medarbeters kompetens är av stor betydelse för att verksamheterna ska uppnå sina mål. Arbetsätten måste ständigt anpassas för att möta de behov av förändringar som uppstår i verksamheterna. Särskilt viktiga verktyg för kompetensutveckling är de individuella- samt de gemensamma arbetsplatsförlagda utvecklingsplaner som upprättas utifrån verksamhetens behov och omvärldens krav på nya och eller förändrade uppdrag i förvaltningens verksamheter.

Kommunstyrelsen har i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden uppdraget att tydliggöra yrkestitulering, kompetensprofil och utbildningsvägar för elevassistenter och anställda inom LSS-området. Det kommer med anledning av detta att finnas behov av kompetensutvecklingsinsatser för de olika yrkesgrupperna de närmaste åren.

Arbetsmiljö och hälsa

Förvaltningen fortsätter att arbeta aktivt med att sänka sjukfrånvaron, det gäller både den korta och långa sjukfrånvaron samt att uppmärksamma och vidta åtgärder vid tidiga signaler av ohälsa. Att utveckla det hälsofrämjande ledarskapet, vilket innebär att arbeta med både fysiska, psykiska och sociala aspekter av arbetet, är ett annat viktigt område för att skapa hälsosamma arbetsplatser. Hälsosamma arbetsplatser förutsätter en aktiv samverkan och en bra dialog mellan chef, medarbetare och skyddsombud.

Arbetsmiljöverkets nya föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö som träder i kraft 31 mars 2016 kommer att implementeras och utgöra en viktig grund för att uppnå en god och hälsosam arbetsmiljö.

Ledarskap och medarbetarskap

Ledarskapet ska inspirera till lärande, utveckling och förändring samt bidra till att skapa förutsättningar till att både utveckla och attrahera nya medarbetare. Förmåga att kommunicera och motivera samt ge både positiv och negativ feedback på arbetsprestationer är viktiga faktorer för att nå framgång i ledarskapet och utgör grund för att förvaltningens verksamheter når förväntade mål och resultat. Ett utvecklat ledarskap förutsätter samtidigt ett aktivt medarbetarskap där medarbetarna vet vad som förväntas av dem i sina respektive uppdrag och vilket ansvar som följer med att vara medarbetare inom förvaltningens verksamheter.

Avveckling/omställning

Förvaltningen har infört ett tydligt arbetssätt vid omställningsarbete vilket innebär att förflyttningar har möjliggjorts inom förvaltningens ansvarsområde genom en god planering, detta arbetssätt kommer även fortsättningsvis att tillämpas vid eventuella omställningsbehov under planperioden. Någon nämnvärd avveckling/omställning förväntas inte ske under planperioden.

Prioriteringar

- Sänka sjukfrånvaron
- Hälsosamma arbetsmiljöer
- Utveckla ledarskapet och det aktiva medarbetarskapet

2.11 Nämndmål: Personer som utsatts för våld i nära relationer lever ett liv utan våld

Stadens program mot våld i nära relationer färdigställs under 2016 och implementeras under de kommande åren. Programmet är stadsövergripande och omfattar alla nämnder och bolag. Det förebyggande arbetet framhålls i programmet och socialförvaltningen kommer under de närmaste åren se över och utforma hur man inom socialtjänsten i samverkan med andra förvaltningar, framförallt de som möter barn och unga i stor utsträckning, kan arbeta med tidigt våldsförebyggande arbete och motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Området våld i nära relationer har under senare år i ökad utsträckning börjat ses som ett eget

kompetensområde inom socialtjänsten. Under 2016 utreder stadsledningskontoret i samråd med socialförvaltningen om området ska ha ett eget anslag i budget och arbetet med att utveckla verksamhetssystemet för att kunna få ut statistik om våldsutsatthet fortsätter. Detta är en viktig hörnsten för att få kunskap om målgruppen, dess storlek med mera.

Hittills har socialtjänstens fokus framförallt varit våldsutsatta kvinnor, men målgruppen breddas till att omfatta även våldsutsatta män och våldsutövare. Förvaltningen kommer att arbeta med att utveckla stöd till hela målgruppen. I arbetet med att stötta våldsutövare att förändra sitt beteende och sluta utöva våld behöver tillgången till stöd utökas då många stadsdelsförvaltningar idag uppger att de inte har något stöd att erbjuda våldsutövare. Relationsvåldscentrum Sydost (RVCS), som drivs i projektförhållande av tre stadsdelsförvaltningar i samverkan, har en välfungerande mottagning för våldsutövare och våldsutsatta. För att säkerställa likställigheten över staden och att våldsutövare kan få stöd oavsett var i staden de bor, bör verksamheten permanentas och utökas till att omfatta hela staden.

Samtliga stadsdelsförvaltningar och ett antal nyckelpersoner inom RVCS och socialförvaltningen har under hösten 2015 blivit intervjuade alternativt fått svara på en enkät om behovet av en stadsövergripande verksamhet för våldsutövare, samt var huvudmannaskapet för en sådan bör ligga. Alla stadsdelsförvaltningar utom tre (som idag har egna fungerande verksamheter för målgruppen) angav att det finns behov av en stadsövergripande verksamhet. Även företrädarna för RVCS delade den uppfattningen. På vissa håll uppges att underlaget är för litet i den egna stadsdelsförvaltningen för att man ska kunna skapa en egen lösning. Samtliga stadsdelsförvaltningar som ställde sig positiva till en stadsövergripande verksamhet ansåg att huvudmannaskapet bör ligga hos socialförvaltningen då det skulle ge ”större stabilitet och tyngd bakom verksamheten”. Att skapa en gemensam verksamhet för våldsutövare är en viktig uppgift i utvecklingen av arbetet mot våld i nära relationer de kommande åren, då det också är en förebyggande åtgärd. Nuvarande RVCS vänder sig till både våldsutövare och våldsutsatta och huruvida en stadsövergripande verksamhet ska vända sig till båda dessa målgrupper, eller endast våldsutövare, bör övervägas. Denna fråga, inklusive bland annat frågan om finansiering och huvudmannaskap för verksamheten, bör lösas inom budgetprocessen för år 2017. Kostnaden för RVCS, som idag tillhör tre stadsdelsförvaltningar, var under 2015 cirka 5 miljoner kronor.

Även gällande barn som har upplevt våld har socialtjänstens ansvar förstärkts. Inom detta område ska barnkonsekvensanalys användas mer frekvent.

Den interna kartläggning som gjordes i staden 2014 visade att man i många stadsdelsförvaltningar har behov av att öka sin kompetens kring stöd till barn som blivit utsatta för eller bevittnat våld, våldsutsatta män och våldsutövare samt öka utbudet av sådant stöd. Kompetenshöjning krävs också kring våld mot särskilt utsatta grupper, däribland personer med funktionsnedsättning. Dokumentation i ärenden, dels inom socialtjänsten, dels i samarbetet med utförare (exempelvis skyddade boenden) tillhör också de områden som behöver utvecklas kommande år. Detta för att ytterligare kvalitetssäkra det stöd och de insatser som ges, liksom att säkerställa den enskildes rättssäkerhet när denne får stöd från socialtjänsten.

Socialförvaltningen ska under perioden fortsätta att ge stöd till tjej-och kvinnojourer som kompletterar socialtjänsten med viktiga insatser. Staden bör också under de kommande åren utreda behovet av och förutsättningar för att öppna fler platser i skyddat boende för olika

grupper, däribland kvinnor, män och HBTQ-personer. I detta arbete bör den modell som Kriscentrum utgör vara en förebild.

Förvaltningen fortsätter att utveckla metoder och insatser när det gäller våld i nära relationer. Samtliga verksamheter inom socialtjänstavdelningen fortbildas för att upptäcka förekomsten av hedersrelaterat våld, våld i nära relationer samt våldsutövare.

Kriscentrum tar emot kvinnor och deras barn i lägenheter. Förvaltningen följer noga eventuellt behov av fler skyddade boenden för kvinnor och män. Även papperslösa personer har rätt till skydd.

Relationsvåldscentrum, RVC, fortsätter arbetet med våldsutsatta i samverkan med åklagare och polis. Till skillnad mot RVCS, som ger stöd och behandling till våldsutövare och våldsutsatta, är RVC:s målgrupp personer som polisanmält våld från partner eller hedersrelaterat våld. Genom RVC får målgruppen stöd under rättsprocessen. Efter polisens omorganisation kan upptagningsområdet för RVC behöva ses över.

Prioriteringar

- Främja att barnkonsekvensanalyser används mer frekvent i ärenden som rör våld.
- Utbilda personal i att upptäcka våldsutsatthet inom funktionshinderområdet.
- Skapa en gemensam verksamhet riktad till våldsutövare.

2.12 Nämndmål: E-tjänster i socialtjänsten utgår från brukarnas behov

Stockholm stad ska vara fortsatt ledande i den tekniska utvecklingen av e-tjänster och modernisering av socialtjänsten. Fortsatt teknisk utveckling ska göra socialtjänsten och dess insatser i Stockholms stad mer tillgängliga. Genom social rådgivning på nätet har stockholmarna fått fler kontaktytor och kan enklare kontakta socialtjänsten. Därmed ökar staden tillgängligheten till rådgivning för grupper som inte via telefon eller besök söker information.

Socialförvaltningen utreder möjligheten till e-tjänst inom ekonomiskt bistånd i ett led att öka tillgänglighet och insyn i handlägningsprocessen för berörda medborgare.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna kommunicera med företrädare för Stockholms stad oavsett funktionsförmåga. Socialförvaltningen genomför en förstudie som syftar till att utreda hur den befintliga e-tjänsten *Ansökan om stöd och service* (ASoS) kan utvecklas ur ett tillgänglighets- och delaktighetsperspektiv för brukare inom funktionsnedsättning, socialpsykiatri och äldreomsorg.

Öppna data och transparens är viktiga områden för att möjliggöra jämförelser. Det är viktigt att både brukare och övriga enkelt kan få insyn i regelverk, lagar och organisatoriska strukturer. Verksamhetsutveckling med stöd av informations- och kommunikationsteknik behöver snabbt stärkas och delvis hanteras utom ramen för ordinarie verksamhet, till exempel i projektform för att möjliggöra snabba och ibland okonventionella lösningar.

Prioriteringar

- Utveckla social rådgivning på nätet.
- Utredda möjlighet till e-tjänst inom ekonomiskt bistånd.
- Utveckla e-tjänsten *Ansökan om stöd och service* för utökad tillgänglighet.

2.13 Nämndmål: Stockholmare med funktionsnedsättning har tillgång till och kan på lika villkor delta i samhället

Stödet till personer med funktionsnedsättning ska ha hög kvalitet och vara likvärdigt i staden. Målgruppen personer med funktionsnedsättning omfattar personer med olika fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. De senaste årens ökning av antalet barn och vuxna med neuropsykiatriska diagnoser och autismspektrumtillstånd har förändrat och utvidgat målgruppen. Staden behöver förstärka arbetet inom verksamhetsområdet utifrån flera perspektiv bland annat: barn-, anhörig-, brukar- och folkhälsoperspektivet. Hänsyn måste också tas till att många i målgruppen blir äldre och får ändrade behov. Det är även viktigt att behovet av stödinsatser hos personer som är yngre än 65 år med demenssjukdom kan tillgodoses. Oavsett funktionsförmåga ska var och en ha rätt till full delaktighet.

Staden behöver följa utvecklingen inom området på nationell nivå. Regeringen väntas lämna direktiv till en översyn av LSS och assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken under våren 2016, eventuellt också av socialtjänstlagen i delar som rör personer med funktionsnedsättning. Likaså ska en ny strategi för den nationella funktionshinderspolitiken tas fram vilket kommer att ha betydelse för stadens funktionshinderspolitiska arbete.

Barn och unga

Socialförvaltningen behöver fortsätta att, tillsammans med utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna, utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan. Det är nödvändigt att samverka och ge stöd redan innan de slutar skolan, till arbete, studier eller meningsfull sysselsättning. Stödet ska även inriktas på att tillgodose stödbehov som avser att förbereda för att klara ett eget boende.

Barn med funktionsnedsättning behöver få ett ökat individuellt stöd för att kunna delta i de fritidsaktiviteter som staden utvecklar och erbjuder genom Idrottsförvaltningens fritidssamordnare. Framst är det tillgången till ledsagning som behöver beaktas. Möjligheten till en fritid som andra barn och unga måste ses som en prioriterad fråga för staden. Frågan har betydelse både ur ett hälsoperspektiv och ur ett rättighetsperspektiv.

Behov av särskilda boendeformer

Behovet av bostäder i särskilda boendeformer är fortsatt stort. Staden har under en tid drabbats av viten då beslut om särskilt boende enligt LSS inte gått att verkställa. Socialförvaltningen ser utbyggnaden av bostäder för personer som enligt LSS och SoL (socialpsykiatri) har rätt till särskilt boende som prioriterat. Enligt beräkningar är behovet 600-700 grupp- och servicebostäder, från 2013-2020. I april 2015 fanns det enligt en granskning som stadsrevisionen genomfört 587 personer i staden som anmält intresse för bostad med särskild service enligt LSS eller SoL samt stödboende. Av dessa hade 138 personer ett omedelbart behov. Beslut om bostäder med särskild service behöver i högre grad verkställas inom Stockholms stads geografiska gräns framöver. Stadsdelsförvaltningarnas kostnader för lokaler och kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning, KBH, kan behöva utredas.

LSS-hälsan

Den 1 oktober 2015 övergick ansvaret från landstinget till länets kommuner för att enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) utföra kommunal hälso- och sjukvård i bostad med särskild

service för barn och ungdomar respektive vuxna och daglig verksamhet enligt LSS. För individer som beviljas sysselsättning inom socialpsykiatri behöver staden säkerställa att ansvaret för det kommunala hälso- och sjukvård utförs.

Socialförvaltningens verksamhet LSS-hälsan består till största delen av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster. Konkurrensen om sjukvårdsutbildad personal är stor vilket driver upp löneläget. Möjligheterna att rekrytera och behålla kompetent personal bygger på att verksamheten kan erbjuda en god arbetsmiljö, goda arbetsvillkor och en bra lön. Förvaltningens uppdrag att driva LSS-hälsan löper fram till 1 oktober 2017 och kommunfullmäktige behöver i sin budget för 2017 ge anvisningar om hur verksamheten ska drivas därefter.

Tydliga avgränsningar mot andra huvudmän är nödvändiga att göra så att LSS-hälsan kan utveckla sitt specifika uppdrag. Tydligheten gynnar brukarna som erbjuds rätt kompetens och kommer i åtnjutande av vård på rätt nivå.

Den medicinska och tekniska utvecklingen kräver en utvecklingsberedskap inom verksamheten. Det som för några år sedan sköttes inom slutenvården kan idag skötas i den enskildes hem, som till exempel hemdialys. Det kommer under de närmaste tre åren säkerligen ske förändringar inom vård och teknik.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS

Den 1 juli 2016 införs valfrihetssystem enligt LOV för insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS. Det medför ökade möjligheter för skolungdomar med funktionsnedsättning att välja vilken utförare som ska ge den korttidstillsyn de behöver i samband med skolans början, slut och på skollov. Införandet kommer att följas upp och utvärderas ur ett brukarperspektiv, men även på verksamhetsnivå inklusive förändringar i verksamhetsstöd och ersättningsnivåer.

Socialpsykiatri

Under 2014 genomfördes en totalinventering av socialpsykiatrins målgrupp, som visar på en delvis förändrad målgrupp jämfört med tidigare inventering år 2006. Fler kvinnor än män är idag aktuella inom socialpsykiatri, en ökning av andelen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har skett och andelen av målgruppen som är föräldrar har nästan fördubblats jämfört med 2006. Dessa förändringar beräknas bestå de kommande åren, vilket kommer att kräva förändringar av arbetssätt och utbud av insatser. För att säkerställa att utvecklingen av stadens verksamheter sker i överensstämmelse med målgruppens önskemål och behov behöver samarbetet och samverkan med brukar- och intresseorganisationer utvecklas. Under hösten 2015 reviderade förvaltningen handlingsplanen för att säkerställa en positiv utveckling av socialpsykiatri i Stockholms stad.

En översyn av ersättningssystemet inom socialpsykiatrins valfrihet slutfördes i början av 2016, vilket kan medföra ändrade ersättningsnivåer som i sin tur kan leda till att en kompletterande översyn av tilldelningssystemet inom verksamhetsområdet behöver göras.

Program för stöd till anhöriga

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen ska utvärdera stadens program för stöd till anhöriga, som upphör efter 2016, och utarbeta ett förslag till reviderat program. Betydelsen av förebyggande insatser och kommunens skyldighet att genom stöd långsiktigt motverka ohälsa

hos anhöriga som tar ett stort ansvar för närstående i olika åldrar behöver förstärkas. Stadens behöver utveckla en tydligare strategi för att kunna erbjuda nödvändigt stöd.

Prioriteringar

- Möta behovet av fler LSS-bostäder.
- Utveckla LSS-hälsan.
- Utveckla former för brukarmedverkan.
- Fortsätta utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut gymnasiet.
- Öka stödet för barn med funktionsnedsättning för att de ska kunna delta i stadens fritidsaktiviteter.
- Se över arbets sätt och utbud av insatser med anledning av förändrade målgrupper inom socialpsykiatri

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningens underlag till budget för 2017-2019 är baserad på kommunfullmäktiges budget för 2017. Beräkningarna utgår från prisnivån 2016 och finns redovisade i bilaga.

Under planeringsperioden beräknas löneökningarna uppgå till 30 mnkr och hyreshöjningarna till 6 mnkr. Strategiska satsningar och utvecklingstendenser redovisas tidigare i detta dokument. Utöver detta vill förvaltningen särskilt lyfta fram följande.

Förvaltningen bedömer att mottagandet av nyanlända invandrare blir minst i samma omfattning som under 2016. Kostnaden för detta beräknas 2017 till ca 113 mnkr, förutsatt att antalet inte ökar. Eftersom verksamheten inte finns med i befintliga budgetramar har den inrymts i de beräkningar som framgår i bilaga.

I förvaltningens uppdrag ingår att erbjuda boende för nyanlända invandrare. För att tillgodose detta planeras i staden ett flertal tillfälliga modulhus som SHIS hyr för socialförvaltningens behov. Kostnaden för inhyrning och uppförande av modulhusen riskerar att innebära orimliga hyresnivåer för hyresgästerna. Förvaltningen vill därför påtala behovet av någon form av subvention för exempelvis installationskostnader för att motverka att de boende blir beroende av försörjningsstöd.

Förvaltningen räknar med fortsatt ökat mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Kostnaderna för detta finansieras helt av statsbidrag. Förvaltningen vill dock lyfta fram att det finns en osäkerhet kring om statliga ersättningar för ensamkommande barn och nyanlända invandrare och hur eventuella ändringar i detta kommer att påverka förvaltningens ekonomi.

Under planeringsperioden kommer 2-3 boenden för personer med missbruksproblematik och hemlösa att behöva ersättas med nya lokaler. Enligt preliminära offerter från Micasa kommer detta att innebära hyreshöjningar. Om förvaltningen ska kunna fortsätta subventionera priset till stadsdelsförvaltningarna kommer det sannolikt inte att rymmas inom förvaltningens nuvarande budgetramar.

Förvaltningens arbete med jour- och uppsökande verksamheter har under den senaste tiden

anpassats för att möta nya målgrupper. Under planeringsperioden ser förvaltningen ett fortsatt ökat behov av utökning och utveckling av socialjouren och ungdomsjouren för att klara allmän socialtjänst på icke kontorstid, nya målgrupper och ungdomar som befinner sig i stadens riskmiljöer.

Under de senaste åren har antalet samtal vid familjerådgivningen ökat från 10 500 samtal år 2010 till 14 800 samtal år 2015. Detta har medfört en kostnadsökning på ca 4 mnkr för förvaltningen, vilket hittills finansierats inom befintlig budget. Om utvecklingen fortsätter kommande år ser förvaltningen att det bör övervägas att justera nämndens budget för detta.

Enheten för hemlösa som hanterar personer med stor hemlöshets- och missbruksproblematik bedöms under de kommande åren få en ökad ärendemängd bland annat beroende på den snabbt växande staden. Eftersom verksamheten inte omfattas av stadens resursfördelningssystem för individ- och familjeomsorgen så anser förvaltningen att det i förvaltningens budget kommande år tas hänsyn till de ökande behoven.

4 Övriga redovisningar

4.1 Nämndmål: Jämställdhetsperspektivet är integrerat i nämndens verksamheter

Utgångspunkten i arbetet med jämställdhet och mångfald är förvaltningens plan för jämställdhet och mångfald. Alla chefer och medarbetare ska känna till planen och bedriva ett aktivt arbete för att målen i planen uppnås. Förvaltningens jämställdhetsarbete syftar till att synliggöra brukares och anställdas villkor vid samtliga enheter och verksamheter ur ett könsperspektiv.

Sedan några år har förvaltningen könsuppdelad statistik i uppföljningar och kan få en bild av representationen kvinnor/män (juridiskt kön) i verksamheterna. Som ett nästa steg kartlägger förvaltningen hur resurser fördelas mellan kvinnor och män och inför år 2017 en genusbudgetering. Arbetet syftar till att förvaltningen på längre sikt, år 2020, vet varför resurser fördelas som de gör och varför könsfördelningen ser ut som den gör. Målet är att ha svar på frågor om vem som får vad och på vilka villkor.

Prioriteringar

- Införa genusbudgetering.

4.2 Nämndmål: Nämnden beaktar mänskliga rättigheter i alla verksamheter

Socialförvaltningen kommer att bidra till Stockholms utveckling till en jämställd och jämlik stad, fri från alla former av våld och diskriminering. För att arbetet ska bli mer inkluderande och effektivt samt att förbättringsåtgärder/aktiviteter ska bli mer träffsäkra krävs fördjupade analyser som tar hänsyn till fler faktorer än enbart kön, som könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Förvaltningens målsättning är att samtliga enheter inom socialtjänstavdelningen ska vara HBT-certifierade innan planperiodens slut.

Med anledning av det ökade antalet ensamkommande flyktingbarn och nyanlända invandrare kan frågor kring tvångsäktenskap, ungdomar med försörjningsansvar för sina familjer etc. bli allt mer aktuella. Origo, centrum för hedersrelaterat förtryck och våld, har lång och bred erfarenhet av dessa frågor. Behov av fortbildning och kompetensutveckling inom dessa områden kommer att behövas i stor utsträckning.

Prioriteringar

- HBT-certifiera socialtjänstavdelningens samtliga enheter.

4.3 Barnkonventionen genomsyrar nämndens verksamheter

Förvaltningen införlivar barnkonventionen på alla nivåer för att barnkonventionens intentioner ska få genomslag i alla verksamheter. Barn som far illa har ofta föräldrar som lever med missbruk, psykisk ohälsa eller där det förekommer våld i nära relationer. Barnperspektivet måste under den kommande perioden komma till tydligare uttryck inom samtliga verksamhetsområden, det vill säga vuxen/ missbruk, socialpsykiatri, ekonomiskt bistånd och funktionsnedsättning. Barnperspektivet ska även förstärkas inom de områden som rör barn, till exempel barn och unga med funktionsnedsättning och familjehemsvården. Barns rätt till delaktighet vid utredningsarbete är ett viktigt utvecklingsområde. Socialförvaltningen ska utveckla former för att öka möjligheterna för barn och unga med funktionsnedsättning att delta och göra sin röst hörd vid utredning och uppföljning av insats enligt SoL och LSS.

Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv, barnets eget perspektiv. Barnchecklistan är ett viktigt instrument för att tydliggöra konsekvenser vid till exempel hög ärendebelastning hos samarbetspartners och myndigheter. Nämnden fortsätter sin samverkan med stadens barnombudsman och ska utveckla metoderna för barns delaktighet, utifrån nationella barnombudsmannens arbete med fokusgrupper.

Sedan 2015 pågår ett gemensamt arbete med stadsdelsförvaltningarna för att förstärka barnperspektivet i samband med handläggningen av ekonomiskt bistånd. Arbetet fortsätter under 2016 med fokus på att implementera de metoder som utvecklats. Arbetet med att synliggöra barn och barns behov inom handläggning av ekonomiskt bistånd påverkas även av fritidspengen som inte längre gäller sedan 1 januari 2016. Socialförvaltningen har under 2016 i uppdrag att utreda möjligheten till att ge extra bidrag under sommaren till de barnfamiljer som uppstår försörjningsstöd.

Föregående år var barnperspektivet ett prioriterat område i utlysningen av lokala utvecklingsmedel inom förvaltningens FoU-(forskning och utveckling) arbete. Få projektansökningar med syfte att utveckla barnperspektivet inkom dock. Barnperspektivet som prioritering kommer stärkas inför kommande utlysningar.

Stadsbyggnadsnämnen fortsätter under 2016 att i samarbete med bland annat socialförvaltningen utarbeta riktlinjer för hur barnkonsekvensanalyser kan användas för att belysa hur en projekterad exploatering kan påverka barn och unga. Satsningen kommer att leda till ett behov av omfattande kompetenssatsningar under de närmaste åren.

Prioriteringar

- Prioritera barnperspektivet i utlysning av lokala utvecklingsmedel.
- Utarbeta riktlinjer för hur barnkonsekvensanalyser kan användas inom projekterad

exploatering.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Förvaltningen har från 2016 ett kraftigt ökat behov av såväl verksamhetslokaler och bostäder med anledning av den stora ökningen av nyanlända invandrare och ensamkommande flyktingbarn. För att klara detta samverkar förvaltningen med flera andra förvaltningar och stadens bostadsbolag. Även internt inom förvaltningen pågår ständigt en översyn för att hantera befintligt lokalbestånd så optimalt som möjligt för att klara kommande utmaningar.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Den stora flyktingströmmen till Sverige under 2015 innebär att staden under 2016 förväntas ta emot 2810 nyanlända invandrare och erbjuda boende för dessa. För att klara detta pågår ett samarbete mellan stadsledningskontoret, socialförvaltningen och andra förvaltningar, SHIS samt stadens bostadsbolag. Enligt uppgifter från Migrationsverket kommer behovet under 2017 vara på minst samma nivå.

Även behovet av verksamhetslokaler för ensamkommande flyktingbarn ökar kraftigt under 2016. Prognosen för 2017 är mycket osäker men förvaltningen bedömer att det kommer att finnas fortsatt behov av nya boenden även under 2017-2019. I takt med att barnen får uppehållstillstånd beviljat kommer det att uppstå behov av nya boenden för dessa. Om antalet asylsökande barn minskar kan vissa av de boenden som startats under 2015-2016 omvandlas till så kallade PUT-boenden. Myndighetskraven skiljer sig till viss del mellan asyl-boenden och PUT-boenden, vilket gör att vissa lokaler inte lämpar sig för omstrukturering och då uppstår behov av nya lokaler.

Inom verksamheten för hemlösa och missbrukare kommer under planperioden 2-3 lokaler att behöva ersättas med nya. Det är främst tak-över-huvudetboenden som berörs där ca 140 platser behöver återskapas i nya lokaler. Under de närmaste åren kommer Skarpnäcksgården att rivras för planerad bostadsutbyggnad. Verksamheten vid Skarpnäcksgården bedrivs av Nytida AB och omfattar såväl tak-över-huvudet-garanti som boende inom socialpsykiatri med mera. Om verksamheten inte kommer bedrivas vidare i andra lokaler, kommer det att öka behovet av nya ersättningslokaler.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förvaltningen har för närvarande knappt 300 kontrakt fördelat på närmare 300 adresser. Ca 50 procent av kontrakten är bostadskontrakt för främst försöks- och träningslägenheter. Den totala inhyrda ytan är närmare 80 000 kvm.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Utöver osäkerheten kring behovet av lokaler och boende för nyanlända invandrare och ensamkommande flyktingbarn ser förvaltningen idag inga större förändringar inom

lokalbeståndet.

5.5 Kostnadsutveckling

På grund av behovet att på kort sikt inhyra flera nya lokaler och boenden finns en uppenbar risk att förvaltningen tvingas till inhyrningar som kommer att höja kostnadsnivån på lokalbeståndet.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Förvaltningen arbetar intensivt med att utnyttja befintligt lokalbestånd för att möta de nya utmaningar som finns i efterfrågan.

Under 2015 flyttade förvaltningskontoret till nya lokaler i Farsta Centrum vilket medförde minskade kostnader på ca 2 mnkr årligen. Sammanlagt inhyrs 3 787 kvm, varav 900 kvm avseende matsal och konferens delas med övriga kommunala förvaltningar i samma byggnader. Socialförvaltningens del av inhyrningen är 3 185 kvm till en kostnad av 6,8 mnkr och rymmer ca 140 arbetsplatser. Med tanke på förvaltningens stadsövergripande arbete, med stora behov av konferens- och utbildningslokaler, ser förvaltningen inte att det finns någon större effektiviseringspotential i de administrativa lokalerna.